Závěrečná zpráva o projektu

Grantový program Karlovarského kraje

*Hadinec obecný ve sbírce rostlin Karlovarského kraje

Údaje o projektu

název projektu: Zdrojové plochy diaspor lučních rostlin

Evidenční číslo smlouvy: D 702/2010

program: Programy ochrany biodiversity

stručný popis projektu - cíle projektu:

1. Zapěstování typických druhů travních společenstev na botanické zahradě v Dalovicích
2. Biomonitoring ploch

Údaje o organizaci, která projekt realizovala

organizace: EC Meluzína RCAB **číslo registrace MV ČR**: VSC/1-16504/92R

adresa sídla: Brigádnická 710/2 Ostrov 363 01

statutární zástupce: Ing. Martin Lípa

telefon ,e-mail, www : +420777086620, ec.meluzina@volny.cz, www.meluzina.info/

Realizace projektu:

Zapěstování typických lučních druhů proběhlo na pozemku:

Katastrální území:	Kód k.ú.:	číslo parcely	typ evidence	číslo LV	výměra (m^2)	druh pozemku
Dalovice	624586	523	KN	657	8396	ostatní plocha

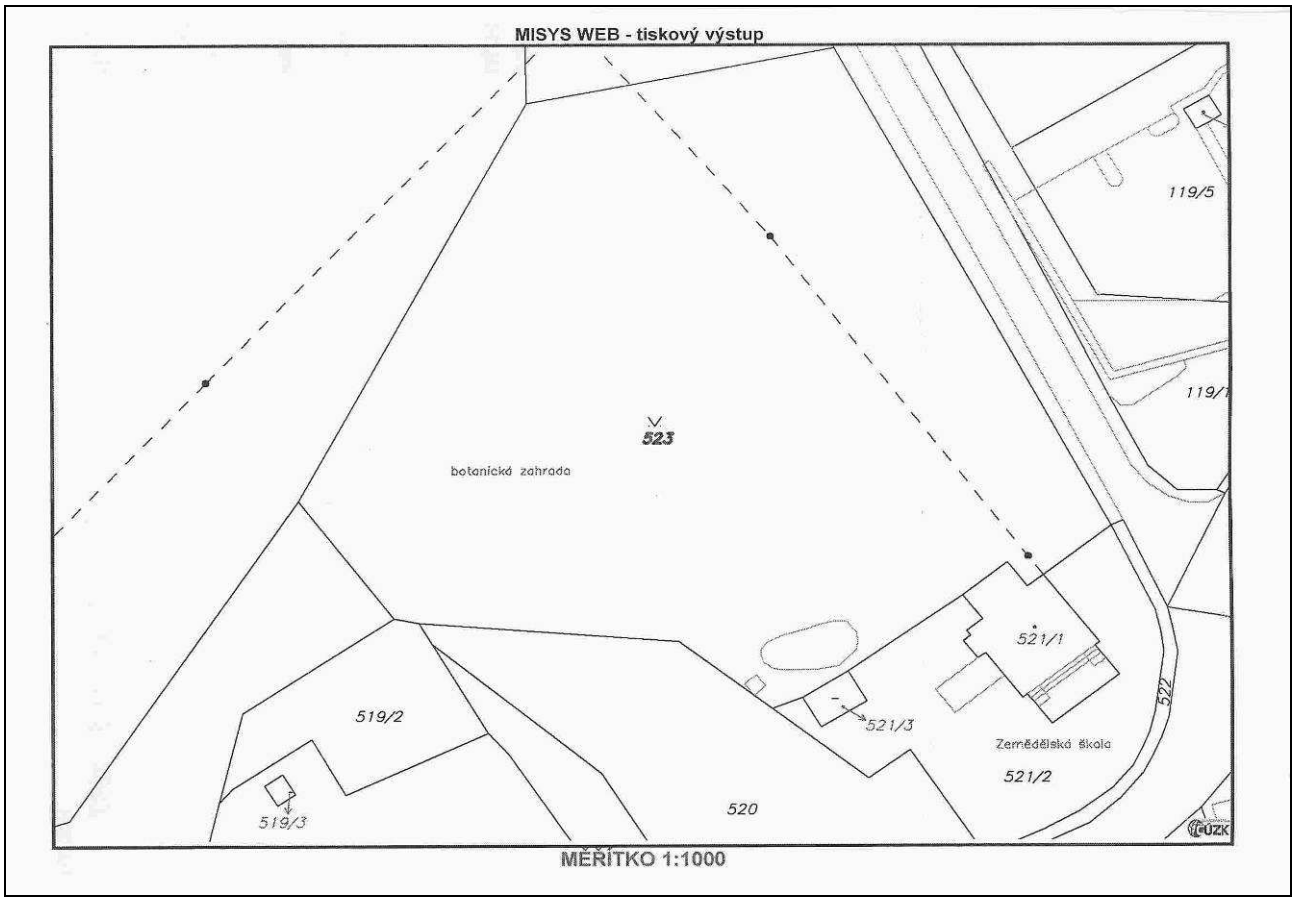

Současný stav řešené problematiky:

ECM založilo a v dubnu 2002 akreditovalo pozemkový spolek Meluzína, který působí na území Karlovarského a Ústeckého kraje. Jedním z hlavních programů naší činnosti je podpora druhové diversity lučních společenstev. Domníváme se, že v krajině existuje mnoho ploch silně poznamenaných ruderalizací po opuštění orné půdy. Tyto plochy by bylo žádoucí převést na cennější a pestřejší luční a pastevní společenstva. K tomuto cíli směřuje naše dlouhodobé úsilí.

Vlivem přesunu značné části obyvatelstva do měst dochází k situaci kdy četné běžné luční druhy nejsou široké veřejnosti vůbec známy. Málokdo též doceňuje mimoprodukční funkce travních porostů v současné krajině jako jsou například vliv na hospodaření s vodou, ochrana genofondu krajiny, rekreace atd.

Školní generace dokonce má problém přiřadit travní porosty mezi zdroje výživy hospodářských zvířat.

ECM se věnuje problematice od roku1999. Po celou tuto dobu úzce spolupracujeme s botaniky, šlechtiteli pícnin, zemědělskými poradci i praktickými zemědělci - členy našeho pozemkového spolku. Naším cílem je zajistit dlouhodobě ekonomicky udržitelné hospodaření na loukách a pastvinách. Za základ takového hospodaření považujeme společenstvo s přirozeným nebo polopřirozeným složením bylinného patra. To umožní dlouhodobou produkci dostatečně píce pro chov přežvýkavců bez vnějších vstupů ve formě pesticidů a průmyslových hnojiv. Zároveň zajistí i životní prostředí všech organismů vázaných na sekundární bezlesí ve střední Evropě.
Pěstování lučních druhů v kultuře představuje velmi vhodný doplněk celkového konceptu péče o druhově pestré louky v krajině České republiky.
V letech 2002 - 2008 jsme využívali především zázemí spolupráce se SZeŠ Libverda. Tato spolupráce byla velmi efektivní a přinesla pozoruhodné výsledky, které obohatili naši ochranářskou praxi.
Sklizená semena byla zatím použita k obohacení lučních společenstev na plochách školního statku SZeŠ Libverda a na plochách rekultivovaných skládek.
Vzhledem k dobrým zkušenostem ze spolupráce se středními zemědělskými školami chceme takovou spolupráci navázat i se SZeŠ Dalovice, která je geograficky nejbližší školou tohoto zaměření.

Cíle projektu stanovené v roce 2010

1. Zapěstování typických druhů travních společenstev na botanické zahradě v Dalovicích
2. Biomonitoring vegetace s typickými travinnými společenstvy.

V roce 2010 byly předmětem přenosu výhradně běžné druhy travních společenstev pro jejichž přenosy nebylo zapotřebí výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů.
Dlouhodobým cílem je získat zkušenosti s pěstováním planě rostoucích rostlin.
V příštích letech bychom velmi rádi přenesli pomocí výsevů do botanické zahrady záložní rostliny některých ohrožených druhů Karlovarského kraje.
Hlavní metodou přenosu do botanické zahrady byl odběr osiva na stanovištích v přírodě a následný výsev na záhony.
Tato metoda vyžadovala poměrně intenzivní péči o klíční rostliny, které by mohli snadno podlehnout konkurenčnímu tlaku plevelů na záhonech. Zálivka nebyla zcela nezbytná, protože rostliny rostly pouze tolik, kolik jim umožnil kořenový systém.

Druhy byly odebírány též jako celé rostliny a budou zapěstovány přímo na záhonech.
U této metody byla zálivka nezbytná. Některé rostliny je nutné kvůli identifikaci přesazovat během vegetace. Po přesazení nestačí narušený kořenový systém zásobovat rostlinu dostatečně vodou a bez zálivky většinou rostliny uhynou.
Údržba všech ploch rostlin spočívala v udržování bezplevelného stavu, ochraně rostlin proti hlodavcům a v doplňování záhonů dalšími rostlinami výsevem i přenosem z volné přírody.
Zapěstované rostliny budou perspektivně sloužit jako matečnice pro produkci osiv v následujících letech.
V současné době spolupracujeme se správou CHKO Slavkovský les. Předpokládáme, že v průběhu let 2010-2011 budeme dále upřesňovat prioritní druhy k obohacování lučních směsí zvláště na samovolně zatravněné orné půdě nebo na plochách navrhovaných zemědělci k obnově travního drnu.
Po celý rok budou zdrojové plochy sloužily také pro účely ekologické výchovy a osvěty. Záhony s lučními druhy jsou součástí školní botanické zahrady. K pravidelné výuce byla využívána studenty střední zemědělské školy a nepravidelně je navštěvována základními školami z okolí.

2. Monitoring vegetace

V tomto roce jsme pokračovali v inventarizačních průzkumech lučních společenstev v severozápadních Čechách. Jeho cílem je zjistit regionální zvláštnosti ve složení lučních společenstev na zachovalých částech luk. Tyto detailnější informace využíváme pro poradenskou činnost pozemkového spolku.

Zvláštní pozornost jsme soustředili na plochy, kde se zachovaly fragmenty přirozených společenstev luk a pastvin. Dosti často se jedná o registrované významné krajinné prvky i když tato situace samozřejmě není pravidlem. Výsledky monitoringu jsou přenášeny do prostředí geografického informačního systému MISYS.

S majiteli těchto ploch vyjednáváme o rekonstrukci a údržbě ploch. V některých případech tyto údaje dopomohly i ke vstupu do Pozemkového spolku Meluzína.

Výsledky průzkumů jsou též pravidelně předávány příslušným orgánům ochrany přírody. Těmi jsou obvykle místně příslušné odbory životního prostředí městských úřadů. Dále zde slouží jako podklad pro péči o příslušná VKP nebo i jiné plochy v dalších letech.

Odborné zázemí projektu

Při pěstování a údržbě ploch jsme spolupracovali s:

- Ing. Jindřichem Košnerem - zahradníkem botanické zahrady SZeŠ Dalovice
- Ing. Radoslavem Bartůňkem - vedoucím učitelem praxe na SZeŠ Děčín - Libverda
- Mgr. Vladimírem Zichou - zástupcem ředitel SZeŠ Dalovice

Pro monitoring vegetace jsme spolupracovali s následujícími odborníky:

- Ing. Čestmír Ondráček CSc. - botanik - Chomutovské muzeum
- Ing. Alexandra Masopustová - botanik

V oblasti využití jednotlivých druhů v zemědělství

- Ing. Miloš Holub - pracovník správy CHKO Slavkovský les
- Mgr. Přemysl Tájek - pracovník správy CHKO Slavkovský les

Výstupy projektu, které byly splněny.

1. Dvacet pět druhů lučních rostlin zapěstovat ve sbírkové části botanické zahrady- Založení 25 zdrojových ploch
2. Inventarizace lokalit v Karlovarském kraji.
3. Fotodokumentace.

Fotodokumentace

Botanická zahrada je vybavena systémem tabulí s tématy pro ekologickou výchovu.

Zapěstované druhy přibližují popisky s informacemi o biologii, ekologických nárocích a rozšíření na Karlovarsku.

Kozí brada východní - jeden ze zapěstovaných druhů.

Očůn jesení - jeden ze zapěstovaných druhů.

Vikev plotní - jeden ze zapěstovaných druhů.

Mimo dobrovolníků EC Meluzína RCAB se o botanickou zahradu starají také studenti v rámci praxí.

Studenty práce na zahradě velmi baví.....

Ing. Jindřich Košner - zahradník školní botanické zahrady v Dalovicích